

druhého manžela, naopak náležitost ta zůstává nedotčena. Stává se postradatelnou a zbytečnou teprve v případech, o nichž se zmiňuje druhá věta druhého odstavce bodu a), totiž v případech, kdy od provedení soudního rozvodu uplynula již tři léta. Tu netřeba k rozluce ovšem ani souhlasu druhého manžela, ani zjištění nepřekonatelného odporu, ani zjištění rozvážnosti činu. Tím se tato druhá skupina manželství, rozvedených před působností zákona, podstatně liší od skupiny první, a není tedy správným tvrzení stěžovatele, že, kdyby se druhý odstavec bodu a) Šu 16 vztahoval jen na manželství rozvedené před působností zákona, byla by jeho druhá věta zbytečná a obsahově zahrnuta již ve větě první. Že jediné takto lze rozuměti Šu 16 a) plyne, nehledíc k doslovu a vnitřní souvislosti tohoto zákonného ustanovení, též z úvahy, že, kdyby byl zákonodárce chtěl učiniti souhlas druhého manžela zbytečným i před uplynutím tří let od provedení soudního rozvodu, byl by to vyznačil na patřičném místě, totiž v první větě druhého odstavce bodu a). Váže-li však zákon zbytečnost tohoto souhlasu v druhé větě na uplynutí doby tří let, jest na bíledni, že, neuplynulo-li ještě toto tříletí, souhlas ten zbytečným není. Naproti tomu jedná bod c) Šu 16 zcela povšechně o manželstvích, rozvedených po působnosti zákona a stanoví, že, nesouhlasí-li v takových případech druhý manžel s rozlukou (nebo tvrdí-li jiné důvody, než nepřekonatelný odpor), soud odkáže žadatele na pořad práva. Z toho zřejmě plyne, že rozluka každého manželství, rozvedeného teprve po působnosti zákona podle Šu 15, tedy v řízení nesporném, se připouští jen za souhlasu druhého manžela. Stěžovatelův názor, že předpisu Šu 16 c) lze použiti jen na ony případy manželství, rozvedených po účinnosti zákona, kde jest žádáno za rozluku po uplynutí jednoho roku, ale před uplynutím tří let od rozvodu, nemá v zákoně opory. Výklad zde uvedený jest zcela logickým a nenuceným, plyne z jasného doslovu zákona, a proto není třeba uchýliti se k jiným pomůckám vykládacím. Výklad ten došel výrazu i v prováděcím nařízení ze dne 27. června 1919, čís. 362 sb. z. a n., jež v článku II. odstavci II. formuluje zcela přesně zásadu zde vyslovenou a z doslovu zákona vyvozenou a proto neodporuje zákonu, nýbrž s ním úplně se kryje. Na stanovisko, že se druhá věta druhého odstavce bodu a) Šu 16 vztahuje jen k manželstvím, rozvedeným před působností zákona, nikoliv k manželstvím, rozvedeným po jeho působnosti, postavila se také komise pro revisi občanského zákoníka, jak patrně z poznámky na str. 92 osnovy revidovaného práva rodinného, že »zvláštní předpis o manželstvích, rozvedených před účinností zákona nemá býti recipován, čímž bude vyhověno též návrhu č. t. 2555 z r. 1921, jenž se dožaduje aspoň škrtnutí závěrečné věty odstavce druhého lit. a).

Čís. 5024.

V novém řízení, nařízeném dle Šu 496, odstavec druhý c. ř. s., nelze se zabývatí obranou, která v původním řízení nebyla uplatněna.

Kupitel jest oprávněn odmítnouti zboží, neodpovídá-li z p ů s o b pínění smlouvě. Tak jest tomu, nebylo-li dbáno všeobecné i mezi smluv-

níky již od dřívějšíka zachovávané zvyklosti, by zboží bylo zasláno přímo a k samostatnému vyclení.

(Rozh. ze dne 6. května 1925, Rv I 329/25.)

Žalovaná tuzemská firma objednala u žalující říšskoněmecké firmy větší množství nehotových (neadjustovaných) dámských klobouků zámořského původu. Clo šlo k tíži žalované firmy. Žalující firma klobouky zaslala tuzemskou firmou, jež je vycílila. Poněvadž žalovaná firma odešla zboží přijati, byla žalována o zaplacení kupní ceny s příslušenstvím. Žaloba byla zamítnuta soudy všech tří stolic, Nejvyšší soud mimo jiné z těchto

důvodů:

Řízení v první stolici provedeno bylo ve dvou oddílech: před zrušovacím usnesením odvolacího soudu ze dne 16. dubna 1924 a po něm. V prvním oddílu řízení bránila se žalovaná firma proti žalobnímu nároku na zaplacení kupní ceny za objednané klobouky tím, že jednak podle obchodní zvyklosti, jednak podle zvyku, zachovávaného v dřívějším obchodním spojení se žalobcem, jednak podle příkazu výslovně žalobci daného měla si žalovaná sama klobouky z cizozemska objednané vycíliti; avšak žalobce jí je zaslal nikoli přímo, nýbrž prostřednictvím firmy K. již vyclené a clo jí připočetl ke kupní ceně. Odvolací soud zrušil rozsudek prvního soudu podle Šu 496 čís. 2 a 3 (správně jen čís. 2) c. ř. s. jen k tomu účelu, aby znaleckým dukazem bylo na jisto postaveno, jaké klobouky byly předmětem smlouvy, co rozuměti jest výrazy »štumpa« a »model«; zda tvrzený obchodní zvyk trvá; při kterém ze svých odporujících si tvrzení v příčině poměru k firmě K. žalovaná setrvává; v jakém směru a míře pozbyly klobouky na ceně a konečně jak jest vysvětliti rozdíl cla v částce 90 Kč. Jen v těchto bodech byl procesní soud podle Šu 496 odst. 2 c. ř. s. oprávněn řízení doplniti. Žalovaná naopak nebyla oprávněna, by teprve v druhém oddílu řízení po výsledku znalce činila novou námitku poukazem na předpisy o zahraničním obchodu, které v prvním oddílu řízení neuplatnila a pro kterou ani v druhém oddílu žádných skutkových okolností nepřednesla. Neprávem tedy oba nižší soudy také tuto otázku řešily, což pak v opravném řízení zavadalo stranám podnět k různým výkladům a novým tvrzením na př. o žalobcově poměru k firmě K., o kumulativním dovozním povolení, o náležitostech valuty při zboží dovezeném z cizozemska a o jakémisi výnosu ministerstva obchodu, jehož se žalovaná teprve ve třetí stolici dovolává. Dotyčnými vývody dovolacího spisu netřeba se obírat, protože ony okolnosti v první stolici na přetřes nepřišly a jsou tedy pro řízení opravné nedovolenými novotami (§§ 482, 504 c. ř. s.). Nižší soudy zjistily (§ 271 c. ř. s.), že při kloboucích z panamského pletiva, o něž v tomto sporu jde, jest obchodním zvykem, že si kupující vyhrazuje sám vyclení a že má na tom také obchodní zájem; zjistily dále, že i v obchodním spojení mezi žalobcem a žalovanou firmou tato si sama vycílávala zboží, žalobcem zasláné, a zjistily konečně, že žalovaná firma v dopi-

sech žalobci zaslaných žádala, by jí zboží bylo zasláno přímo, a nikoli prostřednictvím jiné osoby, že si je sama vycílí. Nezáleží na tom, že dle žalobcova tvrzení bylo zboží v době, kdy dopisy obdržel, již na cestě, neboť k rozhodnutí sporu stačí také ona všeobecná a též mezi stranami dříve zachovávaná obchodní zvyklost (čl. 279 obch. zák.). Takováto zvyklost jest důležitým zdrojem pro výklad vůle stran, protože nutno podle čl. 278 obch. zák. hleděti ke všem okolnostem, které podle pravidel věrnosti a víry v obchodním styku jsou pro smluvní vůli stran důležité. Zmíněná všeobecná a též mezi stranami zachovávaná zvyklost byla tedy předpokládaným článkem ujednání a součástí smluvní vůle stran, a proto měl žalobce zaslati žalované firmě objednané zboží přímo a měl jí vyclení přenechat, zvláště když clo — jak jest nesporno — šlo k její tíži. Proč žalovaná chtěla zboží sama vycíliti, jest lhostejno. Rovněž jest nerozhodno, zdali snad žalovaná firma chtěla v první řadě na žalobci docíliti odkladu dodání zboží místo v prosinci 1922 až v únoru 1923, neboť žalovaná kladla váhu na to, by jí bylo zboží zasláno přímo a k samostatnému vyclení a uplatňuje jen tento důvod pro odmítnutí přijetí zboží. Nutno tedy již jen řešiti otázku, zda byla žalovaná firma oprávněna z uvedeného důvodu odmítnouti přijetí zboží. K této otázce jest přisvědčiti. Předpisy článků 344 a 345 obch. zák., jednající o způsobu zaslání zboží a o náhradě škody při úchylnkách od daných dispozic kupitelových, nehodí se na tento případ, neboť nejde tu o způsob zaslání zboží a volbu dopravního prostředku. Spíše dlužno tu použiti článku 346 obch. zák. a doplňujících předpisů občanského zákona. Podle čl. 346 obch. zák. jest kupitel povinen převzít zboží, má-li smluvené nebo zákonné vlastnosti. Nemá-li jich, není povinen je převzít. Zákon má ovšem na mysli v první řadě jakost zboží a jeho případné vady, ale tím není řečeno, že by při jiném protismluvním plnění nemohl kupitel přijetí zboží odmítnouti; spíše platí podle čl. 1 obch. zák. i pro obor obchodního práva předpis §u 1413 obč. zák., podle něhož není věřitel povinen přijati plnění jako splnění závazku, neodpovídá-li smlouvě co do času, místa a způsobu. A tak tomu bylo zde, protože způsob plnění kupní smlouvy prodátelem neodpovídal smlouvě. Mohl tedy kupující odmítnouti vadné plnění (srovnej také Staub-Pisko k čl. 346 str. 267 a k čl. 347 str. 295—296) a není povinen zaplatiti kupní cenu, která jest splatna při dodání zboží, totiž při řádném splnění smlouvy prodátelem (§ 1052 obč. zák.).

Čís. 5025.

Byla-li v základním sporu určena odvolacím soudem (§ 500, odstavec třetí c. ř. s.) hodnota předmětu rozepře, není odvolací soud oprávněn, odchýliti se napotom od takto stanovené hodnoty, třebas důsledkem povolené obnovy byl zrušen také rozsudek odvolacího soudu v základním sporu.

(Rozh. ze dne 6. května 1925, Rv I 442/25.)

V základním sporu ocenil odvolací soud předmět rozepře (§ 500 odstavec třetí c. ř. s.) na 1.000 Kč. Žaloba byla v základním sporu za-